

Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Secretariaat: Moundyk 16, 9051 AH Stiens t: 058-2571293

e: info@stichtingmonumentenzorgleeuwarderadeel.nl

Jaarverslag 2019

Sint Nicolaaskerk te Hijum

Inhoud

1. Inleiding

2. Doelstelling

3. Bestuur

4. Wat is er gerealiseerd en waar gaan we ons op richten?

5. Molen de Hoop

6. Historische bomenkrans Stiens

7. Open monumentendag

8. Risico inventarisatie en evaluatie (RI&E)

9. NFLS loods Stiens

10. Financieel overzicht 2019

1. Inleiding

Hierbij het Jaarverslag 2019 van Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel (SML).

De afbeelding op het voorgaande blad is van de Sint Nicolaaskerk en toren van Hijum. De Romaanse turfstenenkerk dateert uit de dertiende eeuw.

Het afgelopen jaar hebben we ons met name gericht op onze kerntaak, namelijk het beheer en onderhoud van de aan ons toevertrouwde kerktorens van Hijum,

Feinsum, Stiens en Jelsum. In dit verband hebben wij in 2019 de renovatie van het torenuurwerk van Hijum af kunnen ronden. Ook de torenhaan en de wijzerplaten zijn gerenoveerd. Voor de komende jaren is er een onderhoudsplan opgesteld met een doorkijk naar 2024, waarbij de (technische) ingrepen alsmede de financiële dekking hiervan in kaart zijn gebracht.

In veel steden en dorpen zijn de torens en kerken beeldbepalende gebouwen. Hoe belangrijk dit is voor de inwoners van een stad of een dorp, is voelbaar wanneer zo'n monument in vlammen opgaat. Dit geldt voor een wereldstad als Parijs met het instorten van de Notre Dam en dichterbij voor de kerk in Hoogmade. De verslagenheid onder de bevolking is dan groot. Met andere woorden monumenten bepalen in grote mate het gevoel van het vertrouwde en eigene van mensen in hun directe omgeving. Dat motiveert ons als bestuur van SML om onze monumenten met heel veel zorg te beheren.

Een zorgpunt is de staat van de karakteristieke bomenkrans rondom de toren en kerk van Stiens. De bomenkrans is eigendom van de Protestantse Gemeente. Deze bomen, geplant in de tweede helft van de 18^e eeuw, zijn met de middeleeuwse toren en het kerkgebouw nauwelijks weg te denken uit het beeld van Stiens. "Trouwe wachter fan de klai" zo beschreef Tetman de Vries ooit de toren van Stiens. (Zie punt 6)

In mei 2019 is er overleg geweest met de Gemeente Leeuwarden en het bestuur van Stichting Molen de Hoop in Stiens over een mogelijke samenvoeging van deze Stichting met SML. Thans is de molen eigendom van de Gemeente. (Zie punt 5)

Op 14 september 2019 is in samenwerking met Familie Van Riemsdijk invulling gegeven aan Monumentendag. (Zie punt 7)

Afgelopen jaar is SML er niet in geslaagd om de volledige inventarisatie van karakteristieke panden af te ronden voor onze dorpen en buitengebied. De bijdrage beperkte zich tot concepten voor de dorpen Alde Leije, Feinsum en Hijum.

Wij danken bij deze al onze subsidienten voor de jaarlijkse bijdrage. In het bijzonder dank aan de heer en mevrouw Van Riemsdijk voor het ter beschikking stellen van de vergaderlocatie Pakhûs Solo en het meedenken over het wel en wee van onze historische objecten.

2. Doelstelling

Op grond van de Statuten Artikel 2 heeft de Stichting ten doel:

De instandhouding van monumenten in de gemeente Leeuwarderadeel beschermd op grond van de Monumentenwet 1988.

- Onderhoud en restauratie rijksmonumenten in juridisch eigendom
- Inventariseren en documenteren in het kader van de bescherming van cultureel erfgoed in de dorpen en het buitengebied van waardevolle gebouwen, dorpsgezichten, tuinen, parken en landschapsbeelden en oude karakteristieke bomen.

Stichting gegevens

De Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

SML is per 25 mei 2009 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) met fiscaalnummer 813899561.

Het adres van het secretariaat van de Stichting:

Moundyk 16

9051 AH Stiens

Telefoonnummer: 06 51571235

E-mail: info@stichtingmonumentenzorgleeuwarderadeel.nl

3. Bestuur

Samenstelling

Yme Visser (voorzitter)

Joost Zoethout (penningmeester)

Jouke bij de Leij (secretaris)

Theo Dijkstra (beleidszaken)

Jerry van Amerongen (bouwzaken)

Aantal vergaderingen

Het aantal bestuursvergaderingen welke hebben plaatsgevonden zijn 8, met een gemiddelde frequentie van 6 weken.

Koepeloverleg.

Op 30 januari en 11 september heeft SML deelgenomen aan het koepeloverleg, geïnitieerd door de Gemeente Leeuwarden. Naast de Afdeling Monumentenzorg van de Gemeente waren hierbij aanwezig: Stichting tot behoud van Amerikaanse Windmolens, Monumentenstichting Boarnsterhim, Stichting Molen de Hoop alsmede SML. Diverse lopende zaken zijn hier besproken.

4. Wat is er gerealiseerd en waar gaan we ons op richten?

Beleidsplan

Het Beleidsplan 2018 – 2024 is vastgesteld in de bestuursvergadering van oktober 2019. Hiermee hebben we voor de korte en de lange termijn de richting vastgesteld waar we als Stichting voor willen staan.

Website

Onze nieuwe website is in 2019 live gegaan. Hiermee zijn we in staat om belangstellenden op de hoogte te stellen en te houden van ons cultureel erfgoed in onze voormalige gemeente. We trachten daarin zoveel mogelijk actueel te zijn.

Toren Hijum

De renovatie van het torenuurwerk van de kerk in Hijum is afgerond. De renovatie heeft meer gekost dan was begroot. Bij inspectie voorafgaand aan de werkzaamheden blijkt dat de haan verguld moet worden, de drie wijzerplaten

moeten geconserveerd worden en de aandrijfstangen naar de wijzerplaten moeten worden vervangen. Het goede nieuws is dat door deze aanpassingen bespaard kan worden op het toekomstig onderhoud.

We hebben ons eerder laten informeren over het gebruik en onderhoud van de kerk. De kerk is een object van de Stichting Âlde Fryske Tsjerken (SAFT). Het onvoldoende gebruik van de kerk is in deze een zorgpunt. Op initiatief van de activiteitencommissie hebben er in nauwe samenwerking met het “entertainment” van SAFT een aantal activiteiten plaatsgevonden. Wij hopen dat deze initiatieven worden voortgezet.

Toren Feinsum

Helaas vertoont het torenuurwerk van Feinsum nog regelmatig storingen. In gezamenlijkheid proberen installatiebedrijf Vellema uit Hallum en de Stichting tot behoud Torenuurwerken Nederland de oorzaak hiervan te achterhalen.

Toren Stiens

Het torenuurwerk heeft het afgelopen jaar zonder storingen gefunctioneerd.

Toren Jelsum

Kerk en toren bevinden zich in goede staat. Het uurwerk heeft met een zekere regelmaat storingen gehad. Uiteindelijk is besloten de slingervanger te vervangen. Deze slingervanger is bedoeld om één keer per etmaal de slinger op te vangen om het uurwerk weer in de pas te laten lopen met het atoomuurwerk van Frankfurt. De kerk wordt zeer regelmatig gebruikt door de Protestantse Gemeente en door de activiteitencommissie.

5. Molen de Hoop

De Gemeente is voornemens de molen af te stoten aan SML. De molenstichting is bereid om samen te werken met de toekomstige eigenaar. De molen is een gemeentelijk monument. Er is een nieuwe onderhoudsinspectie opgesteld met hieraan gekoppeld een meerjaren-onderhoudsbegroting. (Dit geldt ook voor de naastliggende schuur waarin een zeilmakerij is gehuisvest). Op basis hiervan zal er een financieel voorstel worden gepresenteerd alsmede een beschrijving hoe de overname wordt gerealiseerd. We hopen in 2020 meer duidelijkheid te krijgen.

6. Historische bomenkrans Stiens

Duidelijk is dat er op korte termijn groot onderhoud gepleegd moet worden om de bomenkrans te behouden en om te voorkomen dat afvallende takken een gevaar vormen voor de omgeving.

SML denkt mee met de betrokken partijen. Zo is er op initiatief van SML contact geweest met RCE (Rijksdienst Cultureel Erfgoed). Een mogelijke optie is om als aanvulling op het al beschermde kerkgebouw en toren, het hekwerk en begroeiing van de begraafplaats met winterakonieten en andere voorjaargroeiers in zijn geheel als Rijksmonument aan te merken. Hiermee zou de unieke bomenkrans kunnen worden behouden.

7. Open monumentendag

De jaarlijkse Monumentendag op 14 september was een succes. We hebben deze dag opnieuw georganiseerd in samenwerking met de familie Van Riemsdijk. SML heeft een aantal torens opengesteld voor het publiek. Dit geldt ook voor het “Doktershûs”. Het landelijk thema was “Plek van Plezier”. In het Pakhus Solo heeft mevrouw Margreet Wesseling een inleiding gehouden over Professor Boerhaave en zijn tuinen.

8. Risico inventarisatie en evaluatie (RI&E)

Het gaat er hierbij om dat risico's in beeld worden gebracht wanneer onze objecten worden opengesteld voor het publiek (in ons geval de 4 torens). Onze Stichting moet daarop alle veiligheidsvoorschriften uitvoeren die zijn onderkent tijdens de inventarisatie. Op voorhand kunnen we vaststellen dat een aantal torens niet geschikt zijn om bezoekers toe te laten. Wij zullen dat punt in 2020 verder bestuderen.

9. NFLS loods Stiens

De locomotiefloods werd in 1903 gebouwd en diende tot 1928 als stallings- en onderhoudsruimte voor de stoomlocomotieven van de Noord-Friesche Locaalspoorweg-Maatschappij (NFLS). Zoals bekend valt dit gemeentelijk monument niet onder de verantwoordelijkheid van SML. Wel is er vanuit onze Stichting jaren geijverd voor het behoud en restauratie van dit karakteristieke gebouw. Hierin heeft Rob Stavast, voormalig secretaris van SML, een belangrijke rol gespeeld. In 2019 is de restauratie van de buitenkant afgerond.

Nu is de vraag wat de functie gaat worden van dit fraai gerestaureerde gebouw. De verwachting is dat dit in 2020 duidelijk gaat worden.

10. Financieel overzicht 2019

Toelichting op de jaarstukken 2019

SML heeft het boekjaar 2019 afgesloten met een overschot van € 521,83.

De restauratie van het torenuurwerk in Hijum werd in 2019 voltooid en bedroeg €36.148,20 (incl. werkzaamheden wijzerplaat e.d.). De restauratie werd gefinancierd met de subsidie van de Provincie Fryslân, PIP bijdrage van de Gemeente Leeuwarden en de SIM bijdrage van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Het eigen vermogen van de Stichting bedraagt per 31.12.2019 € 4.105,62 volgens onderstaande balans.